

ליקוטים נפלאים פרשת לך לך (מנוקד)

”וְהָיָה בְּרַכְּהָ” (יב, ב)

וְכַתֵּב רַשׁׁי: ”בְּךָ הוֹתֵמִין וְלֹא בָהֶם” וּמֵה הֶעֱנִין שָׂרָךְ בְּךָ הוֹתֵמִין? וְאִמְרָתִי מֵה שְׁשֻׁמְעֵתִי בְּשֵׁם הַגְּאוּן רַבִּי שְׁמֵעוֹן שְׁקוּפּ וְצ״ל, דְּהִנֵּה תְּקוּפֹת שׁוֹנֹת הֵיוּ בְּכָל־יִשְׂרָאֵל, וְיֵשׁ תְּקוּפָה הַנִּקְרָאת ”תְּקוּפַת הַחֲתִימָה”, שְׁבֻזֵּן עֵקֶבְתָּא דְּמִשְׁיחָא יְהוּה חוּשֵׁף גְּדוּל בְּרוּחַנִיּוּת, וּמֵאִידֶךָ תְּהִיָּה תוֹפְעָה פְּלִאִית, שִׁיחֵיו אֲנָשִׁים רַחֻקִים דּוֹרוֹת מִתְּהִיָּדוּת וּבְכָל זֹאת חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה. הָאֲבוֹת הָיָה לָהֶם מִמִּי לְרֵאוֹת וְלִהְתַּחַנֵּף, אֲבָל אֲבָרְהָם לֹא הָיָה לוֹ מִמִּי לְרֵאוֹת, וְזֶהוּ שְׁאוּמְרִים ”בְּךָ הוֹתֵמִין” – כְּמוֹד, וְאִפִּי שְׁלֹא יְהִיָּה לָהֶם מִמִּי לְרֵאוֹת, וּפִירוֹ מְעַצְמֵן אֶת הַבּוֹרָא עוֹלָם. וּבְשֵׁם הַרְבֵּי מְקוּצָק וְצ״ל הוּבָא שְׁבִתְקוּפַת הַחֲתִימָה יִחַסְרוּ תוֹרָה וְעוֹבְדָה, אֲבָל חֶסֶד יְהִיָּה וְזֶהוּ ”בְּךָ הוֹתֵמִין” – אֲבָרְהָם, שֶׁהִיָּה עֲמוּד הַחֶסֶד!

וּמִבְּאֵר רַבֵּנוּ הָאוֹר הַחַיִּים הַקְּדוּשׁ, הַפְּלֵא וְפְלֵא: הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַבְּטִיחַ לְאַבְרָהָם אֲבִינוּ אֶת כָּל הַהִבְטָחוֹת הָאֵלֹהִים, בְּשִׁבִיל לְבָחוּן וְלִנְסוּת אוֹתוֹ לְאִיזָה מִטְּרָה הוּא יִלְךְ, כְּלוּמַר גַּם הַהִבְטָחוֹת הֵן בְּעֵצֶם חֶלֶק מִהַנְּסוּיוֹן, אִם יִלְךְ בְּשִׁבִיל הַהִבְטָחוֹת, אוֹ שֶׁהוּא בְּמַחְשַׁבְתּוֹ יִלְךְ בְּשִׁבִיל לְקַיֵּם מִצְוֹת ה'. וְאִם כֵּן, הַנְּסוּיוֹן גְּדוּל מְאוֹד, לֹא לְחֻשׁוֹב בְּהַלִּיכָהּ כְּלָל עַל הַהִבְטָחוֹת, אֲלֵא לְלַבֵּת אֶף וְרַק לְקַיֵּם אֶת רְצוֹן ה'. וּבְזֶה יוֹבֵנוּ שִׁינוּיֵי הַלְּשׁוֹנוֹת, שֶׁהֵרִי 'אִמְרָה' הִיא אִמְרָה רַבָּה, וְאִילוּ 'דִּיבּוּר' הוּא דִּיבּוּר קָשָׁה, וּמִלְמַדֵּת אוֹתֵנוּ הַתּוֹרָה, שֶׁה' אָמַר לוֹ אֶת הַמִּצְוָה בְּתוֹכָהּ אִמְרָה רַבָּה, שְׁאִם יִלְךְ יוֹכֵה לְכָל הַהִבְטָחוֹת, וְאִילוּ אֲבָרְהָם אֲבִינוּ הַתִּיחֵם לְמִצְוָה זוֹ, כְּאִילוּ הוּא דִּיבּוּר קָשָׁה, בְּלִי שׁוּם שְׂכָר וְהִבְטָחָה, וְעֵשָׂה זֹאת רַק לְקַיֵּם מִצְוֹת בּוֹרָאוֹ.

”וְזֹאת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן” (יב, ה)

”שֶׁהַכְּנִיסָן תַּחַת בְּנֵפִי הַשְּׂכִינָה” (רשׁׁי)

הַשְּׂלָ”ה הַקְּדוּשׁ (בְּפִירוּשׁוֹ לְסִידוּרוֹ) שׁוֹאֵל: כְּתוּב ”לֹא בְּגִבּוֹרֵת הַפּוֹסֵם יִחַפֵּץ וְלֹא בְּשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה” (תְּהִלִּים קמז י) וְכִי תִקְבְּ”ה חַפֵּץ בְּפּוֹסִים אוֹמֵר הַשְּׂלָ”ה: אִם אָדָם לוֹמֵד תּוֹרָה אֲפִילוּ כְּגֵאוּן מוּיִלְנָא וְהוּא יִשָּׁן שְׁעֵתִיּוֹם בְּיַמְמָה וְעֵשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שְׁעוֹת לוֹמֵד רְצוּף וְכָל זֶה בְּשִׁבִיל שְׁיִשָּׁן שִׁינַת הַפּוֹסֵם, שְׁלֹא יִטְעֵם טַעַם מוֹת, אוֹמֵר תִּקְבְּ”ה: אֲנִי לֹא חַפֵּץ בְּגִבּוֹרֵת הַפּוֹסֵם, ”רוֹצֵחַ ה' אֶת יִרְאָיו” (שֵׁם יא) אֲנִי רוֹצֵחַ יִרְאֵי שָׁמַיִם, אֲלֵה שִׁירָאִים בְּאֵמֶת וְלֹא אֲלֵה שְׁלוּמִדִּים בְּשִׁבִיל לְהַגִּיד: ”אֲנַחְנוּ לוֹמְדִים, אֲנַחְנוּ מְכִיבָנִים, אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים” וְאִחֵ”כ מוֹלְזִלִים בְּאַחֵרִים וְלֹא עוֹזְרִים לָהֶם...

נַח עִם כָּל צְדָקוֹתָיו לֹא הִשְׁקִיעַ בְּכָל־לָקָה וְעֵלְיוֹ נִקְרָא הַמְּבוּל. כִּי הֵעִיקָר הוּא לֹא רַק לְלַמּוֹד תּוֹרָה לְבַד אֲלֵא גַם לְהַרְבִּיץ תּוֹרָה לְאַחֵרִים עַל חֶשְׁבוֹן הַזְּמַן הַפְּרָטִי וְלַעֲשׂוֹת זֹאת עִם מִידוֹת מוֹכּוֹת וְיִרְאֵת שָׁמַיִם (יגל ליבי)

”וְזֹאת אֶת בְּרִיתִי תִשְׁמַר אִתָּה וְזָרַעַךְ”

אֲחֵרִיךָ” (יז, ט)

שָׂאל הַרְח”ק רַבִּי שְׁלוֹם מְכַעֲלוֹא: שְׁנֵי פְעָמַיִם כְּתוּב ”אִתָּה” לְמָה?

אֲלֵא, שְׁצִרִיךָ לְקַיֵּם כָּל מִצְוָה בְּשִׁלְמוֹת, הֵינִינוּ בְּמַחְשָׁבָה דִּיבּוּר וּמְעֵשָׂה וְאִילוּ בְּמִלְּהָ אִי אֲפָשֶׁר כֵּן כִּי הַמְעֵשָׂה הוּא בְּגוּפוֹ שֶׁל הַבֶּן, וְהַמְחָשָׁבָה בְּמוֹחוֹ שֶׁל הָאָב. רַק בְּשִׁיגְדֵל הַיֶּלֶד וְיִכְנִים גַּם הוּא אֶת בְּנוֹ לְבְרִית, יִשְׁלִים אֹז אֶת חֶלֶק הַמְּחָשָׁבָה שֶׁהַחֲסִיר עֲכָשׁוֹ – וְנִמְצָא שׁוֹב בֶּן הַנּוֹלָד מְהוּל בְּמְעֵשָׂה וּמְמַתִּין לְהַשְׁלֵמָה, כְּשִׁיכְנִים הוּא אֶת זָרְעוֹ לְבְרִית, וְכֵן תְּמִיד.

וְזֶה שְׁנַרְמֵזוּ בְּמִקְרָא דְּנָן, ”אִתָּה וְזָרַעַךְ אֲחֵרִיךָ” בְּהִיוֹתְכֶם נִימוּלִים וּמְלִים בְּנִיכֶם תִּקְוִימוּ אֶת הַמִּצְוָה בְּשִׁלְמוֹת... (אמונה שלימה)

”וְהָיָה בְּרַכְּהָ” (יב, ב)

הַמִּיָּלָה; ”בְּרַכְּהָ” הִיא כְּבָרִיכַת מַיִם, שֶׁהִיא מְקוּם יְרִידַת מַיִם וְהַתְּפַנְסוּתָם. וְכֵן בְּשִׁאֲנַחְנוּ מְבָרְכִים בְּרַכְּהָ, אֲנִי מְבָרְכִים אֶת הַשֶּׁפַע מִהַעוֹלָמוֹת הַעֲלִיּוֹנִים אֲלֵינוּ (נֶפֶשׁ הַחַיִּים א כ) וּבְשִׁאֲנוּ עוֹבְדִים אֶת ה', אֲנִי מְבָרְכִים אֶת אֱלוֹהֵינוּ בְּאֶרֶץ בְּכַחֲנִינָה: ”וְהַתְּהַלְכֵתִי בְּתוֹכְכֶם וְהִיִּיתִי לָכֶם לְאֱלֹקִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי לְעָם” (ויקרא כו, יב) וּמִפְּרֵשׁ הַסְּפָרָנוּ וְזֶהוּ מֵה שְׁנֵאֲמַר לְאַבְרָהָם: ”וְהָיָה בְּרַכְּהָ” עַל יְדֵךָ וְרַבָּה כַּח הַשְּׂכִינָה בְּאֶרֶץ בְּכָךָ שֶׁתַּעֲבֹד אֶת ה' וְתִפְרָסֵם אֶת אֱלוֹהֵינוּ. (יגל ליבי)

וְנִבְרָכוּ בְּךָ כָּל מְשֻׁפָּחוֹת הָאָרֶץ (יב, ג)

יֵשׁ אַגְדוֹת רַבּוֹת, וְזֶהוּ פְּשׁוּטוֹ: אָדָם אוֹמֵר לְבָנוּ תְּהֵא בְּאַבְרָהָם (רשׁׁי) מִדּוּעַ דּוֹקָא לְבָנוּ הוּא אוֹמֵר זֹאת? בְּאֵר הָאוֹצֵר אֲפָרִים מִפִּי הַשְּׁמוּעָה: לְפַעְמַיִם אֲבֵא אוֹמֵר לְבָנוּ: רְצוּנִי שֶׁתִּלְמַד הֵיטֵב וְשִׁתְּהִיָּה תִלְמִיד חָכֵם. אוֹמֵר הַבֶּן: אֲבֵא, לְמָה אֶהְיָה יוֹתֵר מוֹב מִמֶּךָ? הֲרִי אִתָּה עִם הָאֶרֶץ – גַּם אֲנִי אֶהְיָה עִם הָאֶרֶץ... אוֹמֵר לוֹ אֲבִיו: אֲנִי מְבָרֵךְ אוֹתְךָ כְּמוֹ אֲבָרְהָם אֲבִינוּ. גַּם לְאַבְרָהָם הָיָה אֲבֵא תּוֹרָה, עוֹבֵד אֱלֹהִים, וְעִם כָּל זֹאת יֵצֵא מִמֶּנּוּ אֲבָרְהָם... (ומתוק האור)

”כַּבְּאֶשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי ה'” (יב, ד)

כְּבָר בְּנִסְיוֹן הַרְאֵשׁוֹן שְׁאֲמַר לוֹ ה', לְךָ מֵאֶרֶץ, נִשְׁאֲלָת הַשְּׁאֲלָה, מֵהוּ הַנְּסִיּוֹן הַגְּדוּל לִילְךָ לְאֶרֶץ אַחֲרָת, לְאַחַר שֶׁהוּבְטַח בְּכָל הַהִבְטָחוֹת הָאֵלֹהִים???

וְעוֹד, מִדּוּעַ כְּשֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְדַבֵּר אֶל אֲבָרְהָם כְּתוּב לְשׁוֹן אִמְרָה וְיִאֲמַר ה' אֶל אֲבָרְהָם, וְאִילוּ בְּשִׁהוּא מְקַיֵּם אֶת הַצְּוִיּוּ, כְּתוּב לְשׁוֹן דִּיבּוּר יִילְךְ אֲבָרְהָם כַּבְּאֶשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי ה'???